

نام و نام خانوادگی: _____	باسمه تعالی	تاریخ: ۹۷/۱۰/۱۳
شماره کلاس: _____	اداره آموزش و پرورش ناحیه / شهرستان	مدت امتحان: ۷۰ دقیقه
شماره صندلی: _____	مؤسسه فرهنگی آموزشی امام حسین علیه السلام	ساعت شروع: ۱۰/۳۰ صبح
پایه: دوازدهم تجربی ، ریاضی	امتحان درس فارسی ۳ نیمسال اول	تعداد صفحه: ۴
	(دی ماه ۹۷)	محل مهر مدرسه

بارم	دانش آموزان عزیز پاسخ خود را در همین برگه بنویسید
	بخش قلمرو زبانی (۷ نمره)
۱/۲۵	الف) معنی واژه (۱/۵) ۱- معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه () روزی به خطای منکر نبرد. بگسل () زهم این نژاد و پیوند. غصه من و بچه ها حدو حصر () نداشت. گل های الماس شکفتند و قندیل () زیبای پروین سرزد. همه می دانیم خوش درخشید ولی دولت مستعجل () بود.
۰/۲۵	۲- معنی واژه «حریف» در کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟ الف) نی حریف هرکه از یاری برید پرده هایش پرده های ما درید ب) رنجورم و درد از تو دارم صد غم بی لعل لب حریف دردم هر دم ج) فطرت او خام و عزم او ضعیف تاب یک ضربم نیارد این حریف د) بنده صاحب نظر باید مرا یک حریف پخته تر باید مرا
۱/۵	ب) املا ۳- واژه های نادرست متن های زیر را اصلاح کنید. تذکر: در صورت غلط نوشتن واژه های درست نمره منفی دارد. نزدیک هشتاد سال پیش، مردی فیلسوف و فقیه که درحوضه درس مرحوم حاج ملا هادی اسرار مقامی بلند داشت به این ده آمد تا عمر به تنهایی بگذارد و من امسال که به آنجا رفتم دیگر سربه آسمان برنکردم و همه چشم در زمین که این جا می توان چند حلقه چاه عمیق زد و آنجا می توان چقدرکاری کرد. صفای اهورایی آن همه زیبایی ها درسموم سرد این عقل بی درد پژمرد و من آن شب پس از گشت و گذارخسته از نشئه خوب و پاک « اسرا» درستر خویش به خواب رفتم. پیرمرد دل خوشی دیگری نداشت. روز و شب با فخر و مباحات، با شادی و غرور به تصدیقم می نگریست برای مادرم تنفس در اتاقکی محصور جان فرسا بود. برایش درحیاط چادر زدیم ولی پس از عظمت رضا شاه همه تبعیدی ها را شدند و به ایل و عشیره بازگشتند. عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف که « ماعبدناک حق عبادتک» و واصفان حلیه جمالش به تحیر منصوب که « ما عرفناک حق معرفتک» باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خان نعمت بی دریغش همه جا کشیده. () () () () () () () ()

ج) دستور (۴ نمره)

با توجه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید.

« این شهادت را یک نویسنده اروپایی داده است که برای شناختن محمد و دیدن صحرائی که آواز پر جبرئیل در زیر غرفه آسمان بلندش به گوش می رسد به صحرای عربستان آمده و عطر الهام را در فضای اسرارآمیز آن استشمام کرده است.»

- ۴- نقش واژه های: اروپایی () آواز () عطر () و این () را بنویسید. ۱
- ۵- دو نوع وابسته وابسته را دقیقاً با ذکر واژه ها بنویسید. ۰/۵
- ۶- یک واژه وندی () و یک واژه مرکب () از متن بنویسید. ۰/۵
- ۷- یک ترکیب اضافی () و یک ترکیب وصفی () از متن بنویسید. ۰/۵
- ۸- فعل های مشخص شده در بیت:
- « خم ها همه در جوش و خروشدن زمستی و آن می که در آن جاست حقیقت نه مجاز است» را از نظر کاربرد. ۰/۵
- معنایی بررسی کنید.
- ۹- با توجه به عبارت « نخستین روزی که از پاریز خارج شدم، سیرجان را آخر دنیا حساب می کردم» بنویسید اولاً: جمله پایانی چند جزئی و از کدام نوع است؟ ۰/۲۵
- ثانیاً: هسته اولین گروه کدام واژه است؟ ۰/۲۵
- ۱۰- در ابیات زیر حذف فعل به قرینه لفظی و معنوی را مشخص کنید. افعال محذوف را دقیقاً با نوع حذف آن ها بنویسید. ۰/۵
- الف) چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشیمان چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیان
- ب) سرچه باشد که دریغ از سخن حق دارند اقتدا به که در این کار به منصور کنی

بخش قلمرو ادبی (۵ نمره)

الف) آرایه های ادبی (۳ نمره)

- ۱۱- در هر کدام از ابیات زیر نام دو آرایه را بنویسید. ۱
- با خاک عجین آمد و از تاک عیان شد خون دل شاهان که می اش نام نهادند () ()
- محرم این هوش جز بی هوش نیست مرزبان را مشتری جز گوش نیست () ()
- ۱۲- معانی کنایی عبارات مشخص شده را بنویسید. ۱
- هر که دامن او را بگیرد و از او حاجت طلبد، حق آن را بر آرد ()
- از شنیدن اسم شهر قند در دلم آب می شد ()
- او در آستانه میوه دادن درختی که جوانی را به پایش ریخته بود، منقلب شد () ()
- ۱۳- نام دو آرایه از عبارت «فرآش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده و دایه ابری بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین پرورد». ۰/۵
- ۱۴- کدام ترکیب مشخص شده در بیت «ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است» مفهوم مجازی دارد؟ ۰/۲۵
- ۱۵- اگر بیت «داد معشوقه به عاشق پیغام که کند مادر تو با من جنگ» اولین بیت از یک قالب شعری باشد، نام آن چیست؟ ۰/۲۵

(ب) شعر حفظی (۲ نمره)

۱۶- اشعار زیر را کامل کنید.

گر نور عشق حق به دل و جانم اوفتد

در راه ذوالجلال چوبی پا و سرشوی

ای جو یار جاری زین سایه برگ مگریز

لبخند گاه گاهت، صبح ستاره باران

بخش قلمرو فکری (۸ نمره)

(الف) درک مطلب (۴ نمره)

۱۷- پیام بیت « محرم این هوش جز بی هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست » را در یک جمله بنویسید.

۰/۵

۱۸- مصرع های اول و دوم بیت « دست از مس وجود چو مردان ره بشوی تا کیمیای عشق بیابی و زرشوی » به ترتیب بیانگر چه موضوعاتی هستند؟

۰/۵

۱۹- بیت « با آن که حیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت » عامل آرامش را در چه چیزی می داند؟

۰/۲۵

۲۰- با توجه به بیت « در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت » بنویسید. اولاً: مفهوم کنایی مصراع اول چیست؟

۰/۲۵

ثانیاً: منظور از مردم صاحب قلم چه کسانی است؟

۰/۲۵

۲۱- بیت « هر که جز ماهی ز آبش سیر شد هر که بی روزی است، روزش دیر شد » نشان دهنده چه مفهومی است؟

۰/۲۵

۲۲- با توجه به عبارت « به سراغ دادگستری رفتم تا قاضی شوم و درخت بیداد را از بیخ و بن براندازم، پس از آن بیش از دو سال در بانک ملی ماندم و مشغول ترقی شدم. » نویسنده از چه شیوه ای برای بیان مطلب بهره گرفته است؟

۰/۲۵

۲۳- مفهوم کلی بیت « با خاک عجبین آمد و از تاک عیان شد خون دل شاهان که می اش نام نهادند » را بنویسید.

۰/۵

۲۴- منظور از « روح دردمند » در عبارت « آسمان کویر که هرگاه مشت خونین و بی تاب قلبم را در زیر باران های غیبی سکوتش می گیرم، ناله های گریه آلود آن روح دردمند و تنها را می شنوم. » چیست؟

۰/۵

۲۵- مفهوم کلی عبارت زیر را بنویسید.

« قدرت قلم این نویسنده، فرهنگ و تمدن فرانسوی را حتی در دل دهات دورافتاده ایران مثل پاریز فرابرده است کاری که نه سپاه ناپلئون می توانست بکند و نه نیروی شارلمانی و نه سخنرانی های دوگل »

۰/۵

۲۶- در بیت « در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست با جان بودن به عشق در سامان نیست » شاعر چه چیزی را لازمه عاشقی می داند؟

۰/۲۵

	(ب) معنی و مفهوم نثر (۲ نمره) عبارات زیر را به نثر روان امروزی معنی کنید.
۰/۷۵	۲۷- شاگرد همچون جوینده تشنه ای می گشت و می سنجید و سر می سپرد.
۰/۷۵	۲۸- مهد دموکراسی عالم از بیم عقرب جرأه دموکراسی قرن بیستم ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ ها پناه ببرد.
۰/۵	۲۹- زین و برگ را بر گرده کهرها و کرندها نهادند.
	(ج) معنی و مفهوم شعر (۲ نمره)
۰/۷۵	۳۰- ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز کان سوخته را جان شد و آواز نیامد
۰/۷۵	۳۱- تو قلب فسرده زمینی از درد ورم نموده یک چند
۰/۵	۳۲- فکری ای هم وطنان در ره آزادی خویش بنمایید که هر کس نکند مثل من است

موفق باشید

پاسخنامه زبان فارسی، با عرض پوزش از همکاران گرامی
۱- معنی واژه: وظیفه، مقرری، وجوه معاش، کسب، نبردن
حد و حصر: اندازه و شمار، اندازه و محدودیت

تذیل: چهل چراغ، چراغ، مستعمل، سنان و زودگذر

۲- گزیده ج

۳- ۱۰۱. غلطی که به ترتیب عبارتند از: حوزه، چغندر، مساحت، عزیمت، منصوب، خوان

۴- اروپایی (وصفی یا صفت)، آواز (نادر)، عطر (مفعول)، این (وصفی یا صفت)

۵- چیرگیل، بمضاف الیه، بلند و صفت بمضاف الیه، ش در آسمان بلندش، بمضاف الیه بمضاف الیه

۶- ونیدی: اروپایی، صحرایی، بلند، مرکب: اسرار آمیز

۷- شناختن صحر و دیدن صحرا و آواز پر، چیرگیل، غرفه آسمان، صحرای عربستان، عطر الهام، فضای آن، ترکیب اضافی

(من شهادت)، نویسنده اروپایی، آسمان بلند، فضای اسرار آمیز، ترکیب وصفی

۸- است اولی غیر ابتدای است و بی معنی وجود داشتن آمده اما است پایانی فعل ابتدای

۹- اولاً به چهار چیزی با مفعول دست تا نیاید، بفرز

۱۰- فعل «دارد» در صحیح اول به قرینه لقطی حذف شده و در «ب» فعل است به قرینه معترض حذف شده

۱۱- جناس، حسن تعلیل

جناس، تناسب، اسلوب معادله، استعاره

۱۲- به ترتیب: متوسل به او شود یا به او پناه ببرد / به نهایت خوشحال و شادمانی شوم / تجربه داد / صرف کرده بود

۱۳- صبح، تجسید، استعاره، مراعات نظیر

۱۴- مرغ اسیر ۱۵- قطعه ۱۶- بالله کز آفتاب فلک خوشتر شوی / از برای تاسرت هم نوز فدا شود

کاین گونه فرصت از کف دادند بی شماران / آینه نگاهت، پیوند صبح و ساحل

۱۷- حقیقت عشق را تنها عاشق درمی یابد

۱۸- ترک وابستگی جسمانی دماغی / عشق جان مایه کمال است

۱۹- وابستگی و عدم وابستگی به تعلقات مادی

۲۰- اطا فراموش شدن و از دست دادن شهرت تا نیاید نویسنده گان

۲۱- استیاق و بیان نایب عاشق - طر

۲۳- شادی و راحتی امروز چشمه رخ و زحمت گذشته گان است و فایزوری قدرمندان

۲۴- امام علی (ع)

۲۵- برتری دانش و هنر بر قدرت نظامی

۲۶- نفی خودخواهی و ترک وابستگیهای جسمانی

۲۷- نظر حکما بر آن گرامی صاحب است